

ЧИТАННЯ, ПРИСВЯЧЕНІ Г. СКОВОРОДІ ТА М. МАКСИМОВИЧУ

6-8 жовтня 2011 р. на базі Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди відбулися XV (ювілейні) всеукраїнські Сковородинівські читання та III всеукраїнські Максимовичівські читання, у яких узяли участь науковці з Києва, Миколаєва, Львова, Черкаса, Ізмаїла, Луцька, Бердянська, Харкова, Одеси, Кременця, Сум, Умані, Житомира, Переяслав-Хмельницького, Мюнхена, Варшави.

У 2007 році за згодою ректорів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького та Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди було домовлено проводити Максимовичівські читання щодва роки. Перші відбулися в Києві, потім у Черкасах, цього року в Переяслав-Хмельницькому, що і стало причиною збігу Сковородинівських та Максимовичівських читань.

Пленарне засідання відкрив проректор університету з наукової роботи С. Рук, котрий окреслив напрямки роботи читань та наголосив на актуальності дослідження життєвого і творчого шляху видатних українців – Григорія Сковороди та Михайла Максимовича – для науковців XXI ст. Учасників читань привітав завідувач кафедри філософії І. Стогній, котрий виступив із доповіддю “Г. Сковорода про філософію свободи і моральну відповідальність особистості”. Учасники заслухали доповіді директора Центру сковородинознавства М. Корпанюка “Питання історії давньої української літератури в листах Михайла Максимовича до Осипа Бодяньського”, Л. Гнатюк “Феномен мовної особистості Григорія Сковороди”, М. Сулими “Трагедія Івана Кавалерідзе “Григорій Сковорода (Григорій і Параскева)”

На читаннях діяли філологічна, філософська секції та секція максимовичезнавства.

Доповіді, виголошені учасниками читань на засіданні філологічної секції, охоплювали надзвичайно широке тематичне коло питань, зосереджених на літературознавчих, текстологічних, компаративних аспектах та розкритих у виступах Я. Мишанича “Літературознавча сковородиніана Івана Іваня”, Г. Мазохи “Інтертекстуальні виміри епістолярію Григорія Сковороди та Василя Барки”, Г. Токмань “Натурпростір “Саду божественних пісень” Григорія Сковороди: цінності і діалоги”, Б. Криси “Григорій Сковорода і “Пісні про світ” XVIII ст.””, Г. Ноги “Маски сміху в поезії Григорія Сковороди”, О. Сироїд “Пісні Григорія Сковороди в усній традиції середини XIX”, М. Трофимука (молодшого) “Жанр байки у творчості Іриней Фальківського та Григорія Сковороди”, Л. Ушкалова “Сковорода і святоотцівська традиція”, Н. Смірної “Притчевість творів Г.Сковороди та літературних казок XX ст.: типологічний аспект”, В. Подриги “Образ Григорія Сковороди-мандрівника в національній літературі кінця XVIII-XIX”, Л. Козубенка “Постать Григорія Сковороди в поезіях І. Драча, Б. Олійника та Л. Костенко”, Р. Гусленко “До питання філософії серця у творах Г. С. Сковороди, П. Д. Юркевича та В. О. Підпалого”, М. Сидоренка “Особливості музичного стилю Сковородинівських кантів”. Нові аспекти розкриття просвітницьких засад творчості Григорія Сковороди і Григорія Винського висвітлені в доповіді М. Корпанюка “Суголосність творчості Григорія Сковороди та Григорія Винського”.

Учасники філософської секції зосереджували увагу на розкритті психолого-педагогічних, культурологічних, екзистенційних проблем у творах та філософських трактатах Г. Сковороди, про які мовилося у доповідях С. Йосипенка “Григорій Сковорода і сучасність: історико-філософська ретроспектива”, Т. Грибкова “Містична картина Всесвіту у творах Г. Сковороди”, Х. Богери “Аксіологічний вимір свободи людини в творах Г. Сковороди”, І. Кравченка “Теорія свободи у філософії Г.Сковороди”, М. Левенець “Модель християнського культурологічного концепту у філософії Григорія Сковороди”, В. Манженка “Григорій Сковорода та Михайло Ковалинський: психолого-педагогічні мотиви стосунків”, С. Рика “Міфологічні джерела символізму Григорія Сковороди”, Н. Юхименко “Просвітницькі ідеї Жана-Жака Руссо і Григорія Сковороди”, В. Ходана “Порівняльний аналіз містичного досвіду Григорія Сковороди із засад парапсихології”, Я. Потапенка “Особливості релігійності Т.Шевченка та Г. Сковороди: порівняльний аспект”.

У центрі уваги учасників секції максимовичезнавства були питання ролі класичної освіти у формуванні М. Максимовича як відомого вченого України; фундаментального внеску науковця в розвиток національного слов'язознавства, фольклористики, етнографії; вплив його праць на розвиток історії та становлення національної ідеї. Розглядалися особливості поетики епістолярної спадщини та ліричного доробку науковця, звернена увага на оцінку вченим одописної спадщини галицьких поетів, згадано про долю та подальшу діяльність дітей ученого, про що говорилося в доповідях Г. Токмань “Лірика Михайла Максимовича: аксіологічний рівень”, Г. Мазохи “Особливості поетики листів Михайла Максимовича”, О. Будугай “Внесок М.Максимовича у вітчизняну фольклористику та етнографію”, Л. Аронської “Ольга Максимович – учителька Дем'янецької школи”, М. Карпенко “Михайло Максимович і розвиток національного слов'язознавства”, В. Поліщук “Михайло Максимович у студіях Василя Доманицького”, Б. Дем'яненка “Михайло Максимович і становлення

української національної ідеї”, Т. Москаленко “Михайло Максимович і Тимківські”, П. Федоренка “М.О.Максимович і Прохорівка”, Л. Шевченко-Савчинської “Роль класичної освіти у формуванні М. Максимовича як науковця”, Т. Кременя “Українські думи в дослідженнях Михайла Максимовича та сучасне осмислення віршованого епосу”, М. Малинки “Вплив історіографічних праць Михайла Максимовича на дослідження українського хронографа Володимиром Науменком”, К. Богатирьової “Оцінка М. Максимовичем-романтиком творчого доробку галицьких одописців”.

Уже стало традицією Сковородинівських читань проводити виїзні засідання в місцях, зв'язаних із життям і творчістю видатного українського філософа й письменника. Цього року науковці побували у с. Коврай Золотоніського району Черкаської області, де розпочав свою педагогічну діяльність Г. Сковорода. Учасники читань ухвалили звернення до Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та підтримали клопотання педагогічного колективу й Золотоніського райво про присвоєння Коврайській школі імені Григорія Сковороди; також звернулися до Кабінету Міністрів України та Харківської облдержадміністрації щодо реставрації будинку Якова Правицького в селищі Бабаї Харківської області і створення в ньому меморіального музею Г. Сковороди. Наступною зупинкою було с. Богуславець Золотоніського району, де на хуторі Тимківщина народився М. Максимович. Остання зупинка учасників читань – с. Прохорівка Канівського району, де вони відвідали могилу М. Максимовича, дуб Т. Шевченка та сосну М. Гоголя.

У межах програми підготовки до ювілейної дати – 300-річчя від дня народження Г. Сковороди – цього року започатковане видання періодичного наукового збірника “Переяславські Сковородинівські студії”. У збірнику публікуватимуться наукові розвідки, присвячені життю і творчості Г. Сковороди, дослідженню художньо-світоглядних особливостей доробку письменника, його стосунків із оточенням, осмисленню його творчості в українському та зарубіжному літературознавстві, різнобічному вивченню його листування, спогадів та біографій. Авторами першого випуску стали учасники XV Переяслав-Хмельницьких Сковородинівських читань.

Катерина Богатирьова

Отримано 23 листопада 2011 р.

м. Київ

ПЕРША ВОРОБКЕВИЧІВСЬКА

З усієї трійці найвідоміших українських літературних діячів буковинського краю – Юрія Федьковича, Сидора Воробкевича та Ольги Кобилянської – на суто наукові конференції середульшому з них пощастило якнайменше. Якщо перша така акція, пов'язана з Буковинським Солов'єм, відбулася на базі Чернівецького університету в 1959 році, до 125-ліття від його народження, а перша, присвячена Гірській Орлиці, – у 1963-му, до її столітнього ювілею, то першу Воробкевичівську наукову конференцію проведено зовсім недавно, 13-14 жовтня, у рік його 175-ліття.

Мала вона статус всеукраїнської з основною проблемою “Сидір Воробкевич і український літературно-мистецький процес ХІХ – ХХ століть”, що збрала понад сорок доповідачів із п'яти міст – Києва, Ніжина, Львова, Івано-Франківська і, зрозуміло, Чернівців, де письменник і композитор народився, творив і де знайшов довічний спочинок.

Розпочалася конференція з пісень С. Воробкевича “Святий Боже...” й “Задзвенімо разом, браття” у виконанні студентського камерного хору “Резонанс” під орудою доцента А. Плішки. Після привітальних слів від ректорату (проректор Т. Марусик) та обласного об'єднання Всеукраїнського товариства “Просвіта” імені Тараса Шевченка (його голова О. Савчук) прозвучали доповіді пленарного засідання конференції.

Автор цих рядків оглянув художні твори та літературно-критичні праці, присвячені постаті видатного письменника й композитора, починаючи від 1868 року й до наших днів. А це вірші Ю. Федьковича, І. Франка, Є. Олесницького, наших сучасників В. Китайгородської “Молитва за Сидором Воробкевичем”, Володимира Вознюка “Осмислюючи Сидора Воробкевича”, автора цих рядків “Моїх країв співучі птиці”, романи В. Сосюри “Третя рота” і Р. Іванчука “Шрами на скалі”, оповідання К. Малицької, В. Хроновича та ін., статті С. Смаль-Стоцького, В. Масляка, І. Франка, В. Гнатюка, Є. Семаки, О. Маковея, історико-літературні огляди О. Огоновського та С. Єфремова, пізніші статті Е. Панчука, О. Крицевого, В. Лесина, О. Романця, Ф. Погребенника, М. Івасюка, О. Поповича, монографія П. Никоненка та М. Юрійчука “Сидір Воробкевич: життя і творчість” (2003) та ін.

З доповіді чл.-кор. Академії мистецтв України А. Кушніренка “Сидір Воробкевич – видатний діяч української музичної культури на Буковині” постав мистецький профіль творчого обдаровання